

DosieNews

ГОЛОВНА < ЗАГАЛЬНІ < 40 РОКІВ ТОМУ СТАЛАСЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКА КАТАСТРОФА

< Назад

40 років тому сталася Чорнобильська катастрофа

26 квітня виповнюється 40 років від дня наймасштабнішої техногенної катастрофи в історії людства. У ніч на 26 квітня 1986 року, о 01:23, на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС стався потужний хімічний вибух, який спричинив руйнування частини реакторного блоку і машинного залу.

Про це повідомляє Укрінформ.

Унаслідок вибуху виникла пожежа, яка перекинулася на дах третього енергоблоку. Вогонь гасили до 5-ї години ранку. Проте усередині самого четвертого блоку його вдалося ліквідувати лише 10 травня, коли більша частина графіту згоріла.

Після вибуху та пожежі утворилася радіоактивна хмара, яка накрила не лише території сучасної України, Білорусі та Росії, а й території багатьох європейських країн – Швеції, Австрії, Норвегії, Німеччини, Фінляндії, Греції, Румунії, Словенії, Литви, Латвії. За Міжнародною шкалою ядерних подій (INES) цю аварію класифікували за найвищим (сьомим) рівнем небезпеки.

Від самого початку Москва та керівництво УРСР приховували факт аварії та наслідки екологічної катастрофи. Першою про підвищення рівня радіації повідомила Швеція. Лише 28 квітня в СРСР з'явилося перше офіційне повідомлення.

У перші дні після аварії було евакуйоване населення 10-кілометрової зони, надалі зону евакуації розширили до 30 кілометрів. Загалом в Україні радіоактивно забрудненими стали 2293 населені пункти, у яких на кінець вісімдесятих років минулого сторіччя мешкало понад 2,6 млн осіб. Унаслідок цієї катастрофи з сільськогосподарського користування було виведено понад 5 млн га земель.

Лише завдяки самопожертві ліквідаторів наслідків катастрофи, багато з яких заплатили за це власним життям і здоров'ям, вдалося локалізувати аварію та врятувати країну і світ від радіаційного забруднення. За різними даними, протягом лише одного місяця після Чорнобильської катастрофи від отриманого опромінення загинуло від 30 до 200 пожежників і працівників АЕС.

Задля запобігання розповсюдженню радіації наприкінці 1986 року зруйнований реактор накрили спеціальним «саркофагом». За оцінками спеціалістів, під ним залишилося близько 95% палива, яке було в реакторі на момент аварії, а також значна кількість радіоактивних речовин, які складаються із залишків зруйнованого реактора. З міркувань безпеки 15 грудня 2000 року роботу Чорнобильської АЕС було припинено. Водночас об'єкт «Укриття», зведений у 1986 році, поступово руйнувався.

Україна звернулася до міжнародної спільноти щодо проведення конкурсу проєктів із перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему. У 2004 році було проведено тендер на проектування і спорудження нового «саркофага» – нового безпечного конфайнмента. Його будівництво розпочалося у 2012 році. 29 листопада 2016 року на об'єкт «Укриття» було насунуто Арку нового безпечного конфайнмента. 10 липня 2019 року Державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС» ввело в експлуатацію комплекс НБК.

Однак у 2022 році, після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну, Чорнобильська АЕС опинилася під російською окупацією. Загарбники зайняли територію ЧАЕС, розташованої біля самого кордону з Білоруссю, у перший день вторгнення, 24 лютого. Вони взяли в полон українських військових і фактично тримали в заручниках цивільний персонал станції.

Окупанти перебували в Чорнобильській зоні п'ять тижнів. Унаслідок їхніх гріх станція кілька разів залишалася без електропостачання, яке необхідне для охолодження відпрацьованого палива. І в цей момент світ знову опинився на порозі екологічної катастрофи.

Після деокупації ЧАЕС були зафіксовані численні випадки руйнування і розкомплектування обладнання. Не лишилося жодного непошкодженого офісу, зламано меблі, розрабовано і розпрощено комп'ютерну та оргтехніку. Також окупанти вивели з ладу Автоматизовану систему контролю радіаційного стану, до складу якої входять 39 датчиків вимірювання потужності дози гамма-випромінювання. За даними Державного агентства з управління зоною відчуження, збитки від російської окупації, яких зазнали територія зони відчуження та розташовані на ній підприємства, перевищили 100 млн євро.

Крім того, 14 лютого 2025 року російський ударний грон із фугасною бойовою частиною влучив в укриття зруйнованого 4-го енергоблоку Чорнобильської атомної станції. Остаточно ліквідувати надзвичайну ситуацію на ЧАЕС після цієї російської атаки вдалося 7 березня минулого року. За оцінкою експертів МАГАТЕ, новий безпечний конфайнмент на Чорнобильській атомній електростанції, пошкоджений під час удару безпілотною у лютому, втратив ключові функції безпеки, однак його основні конструкції та системи моніторингу не зазнали незворотних ушкоджень.

У неділю, 26 квітня, у роковини Чорнобильської катастрофи, Україна проведе Міжнародну донорську конференцію з метою поповнення Рахунку міжнародного співробітництва для Чорнобиля. У заході візьмуть участь гендиректор МАГАТЕ, віцепрезидент ЄІБ, президентка ЄБРР і представництва від понад 25 країн та організацій.

За даними МЗС, за попередніми оцінками, потреби з відновлення конфайнменту перевищують 500 млн євро, що потребує невідкладної мобілізації міжнародної підтримки, і Україна отримала позитивні сигнали щодо майбутніх внесків від партнерів.

ЦІКАВО

Усі >

В Україні запроцювала програма підтримки бізнесу на відновлення підприємств – Центр журналістських розслідувань

15:04 01.07.2026

В Україні досі немає обліку всіх постраждалих від російської агресії – Лубинець – Центр журналістських розслідувань

14:07 01.07.2026

Ольга Айвазовська: Розмови про вибори у листопаді – це якби ми оголосили про проведення літніх Олімпійський ігор на листопад, але і стагіону ж жодного нема – Центр журналістських розслідувань

13:05 01.07.2026

Російський командир Тарєєв отримав підозру за скоєння воєнних злочинів у Бучі – Центр журналістських розслідувань

12:01 01.07.2026

НОВИНИ СВІТУ

Усі >

В Україні запроцювала програма підтримки бізнесу на відновлення підприємств – Центр журналістських розслідувань

Із 1 липня в Україні запроцювала нова програма пільгового кредитування на відновлення підприємств, які...

15:04 01.07.2026

В Україні досі немає обліку всіх постраждалих від російської агресії – Лубинець – Центр журналістських розслідувань

В Україні до цього часу немає обліку всіх постраждалих від російської агресії. Про це...

14:07 01.07.2026

Ольга Айвазовська: Розмови про вибори у листопаді – це якби ми оголосили про проведення літніх Олімпійський ігор на листопад, але і стагіону ж жодного нема – Центр журналістських розслідувань

Розмови про вибори у листопаді мені виглядають настільки ж фантастичними в реалізації, що я...

13:05 01.07.2026

Російський командир Тарєєв отримав підозру за скоєння воєнних злочинів у Бучі – Центр журналістських розслідувань

Офіс генерального прокурора повідомив про підозру російському командирові Артему Тарєєву за скоєння воєнних злочинів...

12:01 01.07.2026

Рада підтримала створення Українського національного пантеону – Центр журналістських розслідувань

Верховна Рада підтримала законопроект про Український національний пантеон. Рішення підтримали 287 парламентарів. Пантеон буде...

10:08 01.07.2026

Уражено підприємство зі складу «Роскосмосу» у Пензі, а також мости і склади ворога – Генштаб – Центр журналістських розслідувань

Сили оборони України завдали удару по оборонному підприємству в Росії, а також по логістичних...

09:01 01.07.2026

